

Sygn. akt III AUa 1672/11

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2012 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu Wydział III

Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Irena Różańska-Dorosz (spr.)
Sędziowie:	SSA Janina Cieślikowska SSO del. Ireneusz Lejczak
Protokolant:	Magdalena Krucka

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2012 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku L. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o waloryzację i wysokość emerytury

na skutek apelacji L. D.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

z dnia 29 września 2011 r. sygn. akt V U 313/11

I. **oddala apelację,**

II. **przyznaje adwokatowi Z. K. prowadzącemu Kancelarię Adwokacką w L. przy ul. (...) od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Legnicy kwotę 147,60 zł tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 września 2011 r. Sąd Okręgowy w Legnicy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w punkcie I oddalił odwołanie L. D. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. z dnia 1 marca 2011 r., którą to organ rentowy dokonał waloryzacji przysługującej wnioskodawcy emerytury, w punkcie II zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej w L. adwokata Z. K. kwotę 60 zł plus VAT tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, a w punkcie III nie obciążył wnioskodawcy kosztami postępowania.

Rozstrzygnięcie to Sąd Okręgowy wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

L. D. pobierał od 15 marca 1999 r. rentę z tytułu całkowitej niezdolności do pracy na stałe przyznaną na mocy wyroku Sądu Okręgowego we Wrocławiu w sprawie sygn. akt. IX 2U 2647/99. Organ rentowy decyzją z dnia 1 czerwca 2010 r., na podstawie art. 27a ustawy z dnia 17 grudnia 1998. o emeryturach i rentach z FUS, od osiągnięcia wieku emerytalnego 65 lat, przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury. Do ustalenia wysokości świadczenia organ rentowy uwzględnił 13 lat i 8 miesięcy okresów składkowych oraz 9 miesięcy okresów nieskładkowych.

Decyzją z dnia 7 lipca 2010 r. organ rentowy przyjął do ustalenia wysokości świadczenia okres pracy wnioskodawcy w jego gospodarstwie rolnym w wymiarze niezbędnym do uzyskania prawa do emerytury. W pkt III tej decyzji przedstawiono wyliczenie wysokości emerytury, z którego wynika, że do stażu przyjęto 25 lat pracy tj. 164 miesiące składkowe, 9 miesięcy okresów nieskładkowych, 127 miesięcy okresów uzupełniających z tytułu pracy w gospodarstwie rolnym. Do obliczenia emerytury przysługuje część składkowa świadczenia rolniczego za okresy opłacania składki na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych Rolników od 1 lipca 1977 r. do 20 stycznia 1978 r., (6 miesięcy), oraz od 1 maja 1982 r. do 31 marca 1990 r. (8 lat i 3 miesiące), co stanowi razem 8 lat i 9 miesięcy okresów pracy w gospodarstwie rolnym tj. 105 miesięcy ($105 \times 1,0; 12 \times 706,29 = 61,80$).

Obliczając wysokość emerytury organ rentowy uwzględnił 291 miesięcy po 1,3% oraz 9 miesięcy po 0,7%. Z zaświadczenia z dnia 22 sierpnia 2002 r. wydanego przez Urząd Gminy w C. wynika, że wnioskodawca w okresie od 1 stycznia 1983 r. do 31 marca 1990 r. podlegał ubezpieczeniu społecznemu rolników i opłacał składkę emerytalną. Gospodarstwo rolne wnioskodawcy zostało przekazane na Skarb Państwa w dniu 29 marca 1990 r.

Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy z tytułu wykonywania pracy w ramach pracowniczego stosunku pracy, służby wojskowej, prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej oraz pobierania zasiłków z tytułu pozostawania bez pracy 13 lat, 8 miesięcy i 9 dni okresów składkowych oraz 9 miesięcy i 7 dni okresów nieskładkowych. Wnioskodawca udokumentował okresy pracy w gospodarstwie rolnym, które zostały przez organ rentowy zaliczone jako okresy uzupełniające:

- od 4 lutego 1964 r. do 11 września 1964 r.,
- od 1 września 1971 r. do 20 stycznia 1978 r.,
- od 1 maja 1982 r. do 31 marca 1990 r.

w łącznym wymiarze 13 lat, 8 miesięcy i 24 dni. Organ rentowy nie zaliczył okresów uzupełniających od 10 maja 1961 r. do 3 lutego 1964 r. i od dnia 3 grudnia 1965 r. do 23 stycznia 1966 r. oraz dnia 12 września 1964 r.

Decyzją z dnia 1 marca 2011 r. organ rentowy dokonał waloryzacji od dnia 1 marca 2011 r. przysługującej L. D. emerytury. Ustalona emerytura jako niższa od świadczenia w najniższej wysokości została podwyższona do kwoty emerytury najniższej, tj. 728,18 zł. Wnioskodawca nie zgodził się z tą decyzją i wniósł ponownie o doliczenie jego pracy we własnym gospodarstwie rolnym w okresie od 30 sierpnia 1971 r. do 29 marca 1990 r. w następujących okresach:

- od 30 sierpnia 1971 r. do 20 stycznia 1978 r. w O. i był wówczas zwolniony z obowiązku opłacania składek,
- od 1 maja 1978 r. do 8 marca 1983 r., w W. i był wówczas zwolniony z opłacania składek,
- od 4 maja 1982 r. do 29 marca 1990 r. w P.(dział specjalny) i opłacał składkę emerytalną wyższą niż od "normalnego" gospodarstwa rolnego.

W tym zakresie wnioskodawca złożył taki sam wniosek, jak w wyniku wniesionego odwołania od decyzji ZUS z dnia 1 czerwca 2010 r. i decyzji z 7 lipca 2010 r., które to odwołania zostały rozpoznane przez Sąd Okręgowy w Legnicy w sprawie VU 791/10. W rozpoznanej sprawie Sąd Okręgowy wskazał, że wnioskodawca nie posiadał wymaganego, wynikającego z treści przepisu art. 27 pkt 2 ustawy emerytalnej, wynoszącego 25 lat, okresu składkowego i nieskładkowego. Z ustaleń Sądu wynika, że wnioskodawca posiada 13 lat, 8 miesięcy i 9 dni okresów składkowych oraz 9 miesięcy i 7 dni okresów nieskładkowych. Wobec tego organ rentowy stosując przepis art. 10 ustawy emerytalnej

tak do emerytury, jak i jej wysokości uwzględnił jako okres składkowy okres pracy w gospodarstwie rolnym tylko w zakresie niezbędnym do uzupełnienia wymaganego do emerytury tego okresu.

Z decyzji z dnia 7 lipca 2010 r. (pkt III) wynika, że do obliczenia wysokości emerytury organ rentowy uwzględnił, zgodnie z treścią art. 53 ust.1 pkt 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, 291 miesięcy okresów składkowych po 1,3% i na podstawie pkt 2 w/w przepisu, 9 miesięcy okresów nieskładkowych po 0,7%. W związku z faktem, że wnioskodawcy brakowało wymaganego od mężczyzn do nabycia prawa do emerytury 25 - letniego okresu składkowego i nieskładkowego (300 miesięcy), na mocy treści art. 10 cyt. ustawy, organ rentowy uwzględnił niesporne 13 lat 8 miesięcy okresów składkowych tj. łącznie 164 miesiące składkowe i 127 miesięcy traktowanych jako okresy składkowe - okresy uzupełniające z tytułu pracy rolniczej i 9 miesięcy jako okresów nieskładkowych. tj. łącznie 300 miesięcy. Sąd wskazał, że wnioskodawca udokumentował dłuższy niż uwzględnione do ustalenia wysokości emerytury 127 miesięcy pracy w gospodarstwie rolnym i prowadzenia takiego gospodarstwa, to z mocy wskazanych przepisów zostały uwzględnione tylko brakujące lata. Pozostały okres pracy w gospodarstwie rolnym nie może zostać przeliczony w myśl powołanych przepisów. Wnioskodawca nie zaskarżył tego orzeczenia. Wobec powyższego stało się ono prawomocne.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie wnioskodawcy jest nieuzasadnione, bowiem zostało ono złożone od wydanej z urzędu decyzji dotyczącej waloryzacji, którą to organ rentowy prawidłowo wydał na podstawie art. 88 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W odniesieniu natomiast do żądania wnioskodawcy dotyczącego przeliczenia świadczenia przy uwzględnieniu jego pracy w gospodarstwie rolnym, to Sąd I instancji uznał, że również nie zasługuje ono na uwzględnienie z uwagi na to, że w tym zakresie sprawa została już prawomocnie rozpoznana przez Sąd Okręgowy w Legnicy (sygn. akt VU 791/10).

Apelację od powyższego orzeczenia złożył w imieniu wnioskodawcy jego pełnomocnik z urzędu, zaskarżając wyrok w całości. Orzeczeniu temu zarzucił naruszenie prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 316 § 1 k.p.c. przez dowolną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego, a zwłaszcza dokumentacji potwierdzającej pracę wnioskodawcy w jego własnym gospodarstwie rolnym w okresie od 30 sierpnia 1971 r. do 29 marca 1990 r. oraz dowodu z przesłuchania wnioskodawcy, co doprowadziło do ustalenia błędnego stanu faktycznego, w szczególności do błędnego ustalenia okresu składkowego i nieskładkowego L. D..

Wskazując na powyższe apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania oraz zasądzenie na rzecz pełnomocnika z urzędu kosztów pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu.

W uzasadnieniu apelacji wskazano, że Sąd Okręgowy winien był w sposób wnikliwy przeanalizować dokumentację poświadczającą aktywność zawodową L. D. i na tej podstawie zakwalifikować poszczególne okresy jako składkowe i nieskładkowe. Skoro natomiast ustalono błędną podstawę wymiaru świadczenia, to miało to również wpływ na nieprawidłowość wskaźnika waloryzacji.

Sąd Apelacyjny zważył:

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Wbrew zarzutom apelującego Sąd Okręgowy przeprowadził właściwe postępowanie dowodowe, po czym prawidłowo i w sposób wszechstronny ocenił zebrany w sprawie materiał dowodowy, nie naruszając granic swobodnej oceny dowodów określonej w art. 233 § 1 k.p.c.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza treść decyzji organu rentowego. Decyzja zapada po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, którego przedmiotem i celem jest ustalenie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego lub ich wysokości. Ubezpieczony przedstawia w nim wszelkie okoliczności wiążące się z warunkami stawianymi przez ustawę dla przyznania lub ustalania wysokości świadczeń. W późniejszym postępowaniu, wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, zgodnie z systemem orzekania w sprawach z tego zakresu, sąd nie rozstrzyga o

zasadności wniosku, lecz właśnie o prawidłowości zaskarżonej decyzji. Sąd nie działa w zastępstwie organu rentowego, w związku z czym nie ustala prawa do świadczeń, i choć samodzielnie oraz we własnym zakresie rozstrzyga wszelkie kwestie związane z prawem lub wysokością świadczenia objętego decyzją, to jego rozstrzygnięcie odnosi się do zaskarżonej decyzji.

W sprawie natomiast zaskarżoną decyzją z 1 marca 2011 r. w sposób prawidłowy dokonano waloryzacji emerytury wnioskodawcy. Decyzję waloryzacyjną oparto m. in. na przepisie art. 88 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2009 r., nr 153, poz. 1227 ze zm.), przywołanym przez Sąd I instancji oraz na treści komunikatu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 9 lutego 2011 r. w sprawie wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w 2011 r. (M.P. nr 12, poz. 134) stanowiącego, że wskaźnik waloryzacji emerytur i rent w 2011 r. wynosi 103,1%. Taki też wskaźnik zastosował organ rentowy przy waloryzowaniu emerytury wnioskodawcy od 1 marca 2011 r.

Sąd Apelacyjny nie dopatrył się błędu w rozstrzygnięciu Sądu Okręgowego. Zarzuty apelacji skierowane były w głównej mierze do niezaliczenia wnioskodawcy przez organ rentowy okresów pracy we własnym gospodarstwie rolnym, lecz przedmiotem zaskarżonej decyzji była wyłącznie waloryzacja świadczenia, a w związku z powyższymi rozważaniami przedmiot rozpoznania niniejszej sprawy stanowi decyzja organu rentowego, od której ubezpieczony odwołał się do sądu.

Tymczasem kwestia zaliczenia wnioskodawcy okresów pracy w gospodarstwie rolnym była już przedmiotem postępowania sądowego, w którym zapadł prawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Legnicy z 19 października 2010 r., sygn. VU 791/10.

Z tych też względów Sąd Apelacyjny uznał apelację wnioskodawcy za nieuzasadnioną i oddalił ją na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej wnioskodawcy z urzędu Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 29 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze w zw. z § 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w/s opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu /Dz. U. nr 163, poz. 1348 ze zm./.

R.S.